

28.12.1881: ΟΙ ΤΟΥΡΚΟΙ ΖΗΤΟΥΝ ΙΣΟΤΗΤΑ ΣΤΟ ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΑ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ

Ενώ οι Έλληνες Κύπριοι ζητούσαν πλειοψηφία στο υπό μελέτη Νομοθετικό Συμβούλιο και στα Διοικητικά Συμβούλια, οι Τούρκοι Κύπριοι είχαν αντίθετη άποψη και ζητούσαν ισότητα.

Οι Τούρκοι διατύπωσαν τις αντιρρήσεις τους με συνάντηση και υπόμνημα προς τον Υπάστο Αρμοστή Ρόμπερτ Βίδδωλφ, ο οποίος, ωστόσο τους απάντησε, ότι θα ήταν, σύμφωνα με όσα επικρατούσαν στην Αγγλία, δηλαδή η αντιπροσώπευση θα ήταν σύμφωνα με τη δύναμη της κάθε κοινότητας.

Δεν ήταν η πρώτη φορά που οι Τούρκοι αντιδρούσαν στα αιτήματα των Ελλήνων να εξασφαλίσουν όσα δικαιούτο η πλειοψηφία, αλλά ο χαρτοπόλεμος των υπομνημάτων αποδείκνυε ένα τρομερό γεγονός που θα οξυνόταν στο μέλλον: Έλληνες και Τούρκοι Κύπριοι δεν έσπευδαν με κανένα τρόπο να συνεργασθούν στην υποβολή κοινών υπομνημάτων για το συμφέρον και των δυο κοινοτήτων, παρά το γεγονός ότι την πλειοψηφία τους οι κάτοικοι ζούσαν αρμονικά και είχαν αρχίσει σιγά, σιγά να αφήνουν κατά μέρος τα πάθη και τα μέση που είχαν δημιουργηθεί κατά τη διάρκεια της τουρκοκρατίας.

Ετσι στις 28 Δεκεμβρίου 1881, τον ίδιο μήνα που οι Έλληνες είχαν συνάντηση με τον Υπάτο Αρμοστή, μια αντιπροσωπεία με επικεφαλής το Μουφτή και τέσσερις άλλους ηγετικούς παράγοντες της τουρκικής κοινότητας συναντήθηκαν με τον Υπάτο Αρμοστή και υπέβαλαν τα αιτήματά τους.

Διευκρίνισαν, όμως, από την αρχή, ότι στόχος τους δεν ήταν να διατυπώσουν κανένα παράπονο, αλλά η ενέργεια τους αποτελούσε συνέπεια των αιτημάτων των Ελλήνων.

Η αντιπροσωπεία επέμενε έντονα όπως στα δικαστήρια και στο Νομοθετικό Συμβούλιο υπάρχει ισότητα, άλλως δεν θα αισθάνονταν ασφαλείς.

Το τι λέχθηκε σ'αυτή τη συνάντηση το ανέφερε ο Βίδδωλφ σε επιστολή του στον Κίμπερλι, τρεις ημέρες μετά τη συνάντηση:

"Έθεώρησα δίκαιο να γνωρίσω στην Επιτροπή ότι η ισότητα (στα δικαστήρια ένας Τούρκος, ένας Έλληνας και ένας βρετανός Πρόεδρος) πιθανόν να εξετεινέτο μέχρι των αντιπροσωπευτικών σωμάτων και ότι και στα Δημοτικά Συμβούλια και το Νομοθετικό τα μέλη θα ήσαν ανάλογα προς τους πληθυσμούς των κοινοτήτων και υπέμνησα σ' αυτούς ότι η αρχή εφαρμόστηκε ήδη στα Δημοτικά Συμβούλια.

Η Επιτροπή απάντησε ότι δεν είχε μεν ένσταση προς τα Δημοτικά Συμβούλια, επειδή τα σωματεία αυτά δεν είχαν δικαστική εξουσία, αλλά ότι έντονα ενίστατο κατά της επέκτασης της αρχής αυτής μέχρι των Διοικητικών Συμβουλίων και του Νομοθετικού.

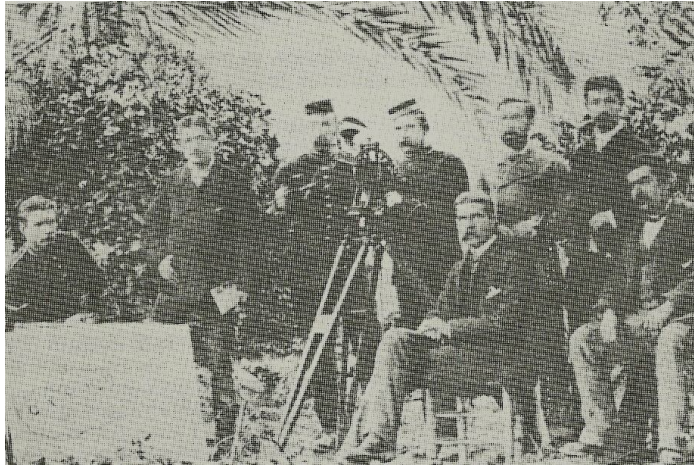
Ως προς τα πρώτα παρατήρησαν ότι ο καταρτισμός τους δημιουργήθηκε με νόμο και ότι η αρχή της ίσης αντιπροσώπευσης των δύο κοινοτήτων αναγνωρίστηκε σε όλο το οθωμανικό κράτος αδιάκριτα από την υπεροχή των χριστιανών ή των τούρκων και ώφειλε επομένως να τηρηθεί και στην Κύπρο, εφόσον αυτή παραμένει οθωμανικό έδαφος. Και ως προς το

Λόρδος Κίτσεινερ, ο άνθρωπος που χαρτογράφησε πρώτος την Κύπρο με την άφιξη των βρετανών στην Κύπρο το 1878 και συνέβαλε στη δημιουργία του πρώτου Κτηματολογίου στο νησί. (Η φωτογραφία είναι παρμένη από το βιβλίο του Αχιλλέα Λυμπουρίδη, "Η αγγλοκρατία στην Κύπρο")

Νομοθετικό φρονούσαν επίσης ότι έπρεπε να τηρηθεί η αρχή της ισότητας, επειδή το Σώμα αυτό, έχοντας νομοθετική εξουσία, μπορεί με τα θεσπίσματά του να διαταράξουν την αρχή της ισότητας στα δικαστήρια ή να προβεί σε μέτρα που θίγουν τον μωμαθεανικό πληθυσμό.

Απάντησα ότι στην Αγγλία επικρατεί η ιδέα ότι τα αντιπροσωπευτικά σώματα πρέπει να απαρτίζονται από αντιπροσώπους της πλειονότητας του λαού, αλλά ότι οποιοδήποτε σχέδιο της Αυτής Μεγαλειότητας (της κυβέρνησης της Αυτής Μεγαλειότητας της Βρετανίας) θα προνοεί για ειδική αντιπροσώπευση της μωμαθεανικής μειονότητας και ότι θα διαβίβαζαν τις σκέψεις τους στην Κυβέρνηση της Α.Μ. ευθύς ως θα λάμβαναν το υπόμνημα, το οποίο ζήτησαν την άποψη μου να μη το στείλουν.

1883: Ο Λόρδος Κίτσεινερ με την ομάδα του

Ο Μουφτής είπε συμπερασματικά, ότι απολάμβαναν πάντοτε από την αγγλική διοίκηση ειρήνη και ησυχία και ότι δεν θα προέβαιναν στο διάβημα αυτό, εάν δεν συνέβαινε η κίνηση μεταξύ των Ελλήνων και δεν φοβούνταν ότι θα απέβαλλαν τα πλεονεκτήματα τους εάν οι Αγγλοι εκχωρούσαν τις εξουσίες τους υπέρ της ιθαγενούς πλειονότητας.

Απάντησα ότι χαιρόμουν ακούοντας την έκφραση ευχαριστιών υπέρ της αγγλικής διοίκησης και άρπαξα την ευκαιρία για να εκφράσω την ευαρέσκειά μου και της Κυβέρνησης για το νομοταγές και τα αγαθά αισθήματα της μωμαθεανικής κοινότητας και ότι αυτό ήταν τόσο ευχάριστο γιατί με τη συμφωνία μεταξύ του Σουλτάνου και της Βασίλισσας, οι Αγγλοι τώρα κατέχουν αναγκαστικά τις υψηλές θέσεις, τις οποίες προηγουμένως εμπιστεύονταν στους Μωμαθεανούς, των οποίων η υποστήριξη και συνεργασία υπήρξε μεγάλο πλεονέκτημα για την Κυβέρνηση".

Όπως είχαν κάνει οι Έλληνες, το ίδιο έκαναν και οι Τούρκοι, οι οποίοι ετοίμασαν και γραπτό υπόμνημα προς τον Αρμοστή, στο οποίο υπέβαλλαν και εγγράφως τις απόψεις τους. Το υπόμνημα επιδόθηκε την ίδια μέρα που το είχαν επιδώσει και οι Έλληνες, δηλαδή στις 5 Ιανουαρίου 1882.

Το υπόμνημα στάληκε από τον Αρμοστή Βίδδωλφ στο Βρετανό Υπουργό Αποικιών Λόρδο Κίμπερλι δηλαδή στις 17 Ιανουαρίου 1882 (από το Δεκέμβριο του 1880 η Κύπρος τέθηκε υπό την ευθύνη του βρετανικού υπουργείου Αποικιών) και σ' αυτό τονίζονταν τα εξής:

"Η Επιτροπεία προτείνει στο πρώτο κεφάλαιο της αίτησης της όπως ιδρυθεί ένα Νομοθετικό Συμβούλιο όχι λιγότερο από 18 ιθαγενή μέλη που θα εκλέγονται από Μωμαθεανούς και χριστιανούς κατά αναλογία του πληθυσμού, αυτό δε το Συμβούλιο να ψηφίζει τον προϋπολογισμό και θα θεσπίζει τους αναγκαίους νόμους που θα υπόκεινται στην έγκριση του Αρμοστή.

Ως προς την πρόταση αυτή παρατηρούμε ότι καμιά πρόνοια ή εξουσία δεν υπάρχει σε οποιονδήποτε νόμο ή κανονισμό της Οθωμανικής διοίκησης για την εκλογή Μουσουλμάνων και μη Μουσουλμάνων συμβούλων κατ' αναλογία του αριθμού των δύο κοινοτήτων, και σαν συνέπεια αυτού στη Ρούμελη και την Ανατολή όλα τα δικαστήρια και Συμβούλια απαρτίζονται από ίσα Μωμαθεανικά και μη Μωμαθεανικά μέλη και ότι ακόμη, τα εννέα δέκατα ή όλος ο πληθυσμός αποτελείται από Μωμαθεανούς μόνο.

Η μόνη εξαίρεση του κανόνα παρατηρείται στο Συμβούλιο των βουλευτών, οι οποίοι συνήλθαν στην Κωνσταντινούπολη όπου επιτράπηκε όπως 50.000 κάτοικοι Μουσουλμάνοι και μη Μουσουλμάνοι, αδιάφορα αν και σε κάθε διαμέρισμα του κράτους έχουν ένα αντιπρόσωπο, αλλά και κατά την περίπτωση αυτή οι δύο κοινότητες της νήσου αντιπροσωπεύθηκαν με ίσους αντιπροσώπους, της κάθε μιας από αυτές έχοντας εκλέξει ένα αντιπρόσωπο. Η παραδοχή του προτεινόμενου συστήματος ως προς τον καθορισμό των συμβούλων, αντίκειται μεν τελείως στις πρόνοιες των νόμων που υπάρχουν και τους κανονισμούς, θα είναι δε περιφρόνηση εκ μέρους της Κυβέρνησης για το σπουδαιότατο και στοιχειοδέστατο σημείο της διοίκησης της νόσου, δηλαδή της συνέχισης των δικαιωμάτων και προνομίων, τα οποία απολαμβάνει η μουσουλμανική κοινότητα Ab Antiquo στη σταθερή βάση της ίσης αντιπροσώπευσης.

" Ετσι παρακαλούμε θερμά την Εξοχήτητα σας, ως προστάτη των δικαιωμάτων του δημοσίου και την Α.Ε. τον Κίμπερλυ ως πάτρωνα της δικαιοσύνης και της ισότητας, όπως η πρόταση της αναφερόμενης επιτροπής απορριφθεί ως προς το σημείο αυτό, και να μη επιτραπεί καμιά απόκλιση για την αντιπροσώπευση κάτω από οποιοσδήποτε περιστάσεις".

Οι διαβουλεύσεις συνεχίστηκαν για ενάμισο και πλέον χρόνο μέχρι να αλλάξουν τα πράγματα και οι Κύπριοι, Έλληνες και Τούρκοι να κληθούν σε εκλογές στο Νομοθετικό στις 15 Αυγούστου 1883.

ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ ΤΟΥ ΚΙΤΣΕΝΕΡ
ΑΝΤΙΚΡΟΥΝΤΙΣ ΤΗΝ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑΝ ΕΠΙ
ΑΝΥΠΟΤΑΞΙΑ ΚΑΙ ΕΓΚΑΤΑΛΕΪΦΕΙ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ
ΑΝΕΥ ΑΔΕΙΑΣ

Είς τὸ τῆς 19ης Αὐγούστου φιλ-
λον τῶν «Τάμις» ἐδημοσιεύθησαν αἱ
ἀκόλουθοι ἐπιστολαὶ ἐν ὁμοίᾳ πρὸς
τὴν κατὰ τὸ 1882 δρᾶσιν τοῦ Κίτσε-
νερ καὶ τὴν κατ' αὐτοῦ γενομένην τό-
τε κατηγορίαν ἐπὶ ἀνυποταξίᾳ καὶ τῇ
ἀνευ ἀδείας ἐγκαταλείψει τῆς Κύπρου,
ὅπου τότε διέμεινα χωρομετρεῶν τὴν
Κύπρον·-

Πρὸς τὸν ἐκδότην τῶν «Τάμις»·

Κύριε.—Κατὰ τὴν τελευταίαν
εἰς τοὺς «Τάμις» δημοσιευθεῖσαν ἀλ-
ληλογραφίαν, ὁ Λόρδος Κίτσενερ ἀ-
ποσείασεν ἐκ Κύπρου ἀνευ ἀδείας διὰ
τὴν παρασῆ εἰς τὸν βομβαρδισμὸν τῆς
Αλεξανδρείας κατὰ τὸ 1882.

Τὰ ἐσώκλειστα ἀντίγραφα ἐπιστο-
λῶν ἐκ μέρους τοῦ πρὸς τὸν Συνταγ-
ματάρχην Φίλιππο Οὐάρεν, Ἀρχιγραι-
ματεῖα τῆς Κυβερνήσεως τῆς Κύπρου
κατὰ τὸ 1884, ἀποδεικνύουν διὰ τὸ
ὅτι Κίτσενερ δὲν ἦτο ἐνοχὸς πράξεως
ἀνυποταξίας ὡς ἐβεβαιώθη. Αἱ ἐπι-
στολαὶ διαβιβάζονται τῇ παραλείψει
τοῦ κ. Βίκτωρος Μ. Οὐάρεν (υιοῦ
τοῦ Συνταγματάρχου Οὐάρεν) οὗτος
τώρα εὐρίσκεται εἰς Βαγκοὺβερ, ἐν
τῇ ἐλπίδι ὅτι ἡ δημοσιεύσις των διὰ
ἀρῆ ὀριστικῶς τὸ στίγμα ἀπὸ τοῦ ὀ-
νόματος ἐνὸς τῶν μεγίστων στρατιωτῶν
τῆς Ἀγγλίας.

Ὁ Κίτσενερ ἐν Κύπρῳ δὲν εὐρίσκε-
το εἰς στρατιωτικὴν ἐπιθεσίαν ἀλλ' ὡς
ἐμπειρογνώμων προσκεκολλημένος εἰς
ἀποστολὴν δανεισθεῖσαν εἰς τὴν Κύ-
προν πρὸς χωρομετρήσιν. Τὰ καθή-
κοντά του ἐπίσης ἐφῆρον αὐτὸν πέραν
τῶν ὁρίων τῆς Κύπρου, ἀνεξάρτητον
τοποῦ στρατιωτικοῦ ἀλέγχου κατὰ

τὸν χρόνον ἐπιτόν.
W. E. R. Martin.
+
πρῶτη ἐπιστολὴ τοῦ ΚΙΤΣΕΝΕΡ
Debbah, 20 Αὐγούστου, 1884.
Ἀγαπῆ μοι Συνταγματάρχη Οὐάρεν,
Πολλὰς ἐχάριστας διὰ τὴν ἐπίση-
φιλόφροναν ἐπιστολήν σας. Ἄκουσον
τὰ ὅσα εἶδησις περὶ τοῦ μέ-
ρου τούτου κατ' ὅσον ἀναμφιβόλως
θὰ εἴχεται ἴδη αὐτὸς εἰς ὅλας τὰς
ἐφημερίδας πρὸ πολλοῦ. Ἔβην πολὺ
ἐπισημοῦσαν ἐργασίαν διὰ τοὺς τελευ-
ταίους πέντε μῆνας καὶ διήγησον μάλ-
λον μόνηρον βίον, ἀλλ' ἐπιστολὴ ὡς ἡ
ἰδική σας παρέχει νέαν παρότρυνσην.
Τολμῶ νὰ εἶπω ὅτι γνωρίζετε δι-
μοὶ ἀπεδόθη πολὺ κακὴς χωρομετρη-
τὴν ἐν τῷ Ἰπποκρίτῳ τοῦ πολέμου ἐπὶ
τῷ ὅτι εἶχον ἐγκαταλείψει τὴν Κύπρον
διὰ τοὺς βομβαρδισμούς. Ἴσως ἐμοὶ
λάθος, ἀλλὰ νομίζω ὅτι εἶχον κακὴς
μεταχειρίσεως—σὲς ἐλείπετε ἀπὸ τὴν
Νῆσον κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον. Τὰ
γεγονότα εἶνε τὰ ἀκόλουθα· Ὁ Μπλό-
βιλ ἦτο μετ' ἐμοῦ διὰν ἐφῆσαν ἡ
εἰδήσις ὅτι ὁ στίγος εἰς τὸν ὅριον
εὐρίσκετο εἰς τὸν συγγενὸν μου, ἐφῆ-
σαν εἰς Αλεξανδρείαν. Συνέζησα τὸ
ζήτημα μετ' αὐτοῦ καὶ ἐνόμισα διὰ
τὴν ἰδύναμην νὰ προσπαθῆσαι νὰ με-
ταβῆ ἐκεῖ καὶ τοὺς ἴδιον. Τὸ ταχυδρο-
μικὸν ἀνιμύλιον θὰ ἀνιμύσει ἐκ
Λάδνας τὴν ἐπιθεσίαν, καὶ οὕτως ἐ-
πιτελεσθήσεται εἰς τὸν Στρατηγὸν, οὗτος
ἦτο εἰς τὸ Τυρόδος, ζητῶν μίαν ἐβδο-
μάδος ἀδειαν—πῆλμος δὲν εἶχε κη-
ροσθῆ καὶ καθὼς γνωρίζετε, ἦτο πολὺ
ἀπῆλμος ἡ ἐπιθεσία διὰ τὸν βομβαρ-
δισμὸν θὰ ἐλάμβανεν χώραν. Ἐλάβον
τὸ τηλεγράφημα τοῦ Στρατηγικοῦ χρο-
νιστῆς μοι μίαν ἐβδομάδος ἀδειαν
καὶ ἀνεχώρησα μετ' ἐμοῦ ταχυδρομικὸν
ἀνιμύλιον τὴν ἐπιθεσίαν ἐπίθεσις κατὰ

Δυο επιστολές απέστειλε ο Λόρδος Κίτσεινερ από την Κύπρο για να δικαιολογήσει την ξαφνική φυγή του από το νησί (ΦΩΝΗ ΚΥΠΡΟΥ 10 9 1932). Η συνέχεια των επιστολών στην επόμενη σελίδα

τὴν ἡν Ἰουλίου. Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὁ
 Ταγματάρχης Tullock με ἐχρησιμο-
 ποίησε καὶ ἐτηλεγράφησεν εἰς τὸν
 Στρατιγὸν ζήτων παρτάσιν τῆς ἀ-
 δείας μου. Ἐγραψα καὶ ἐγὼ ἐπίσης
 εἰς τὸν Στρατιγὸν ὀλίγον ὀνειρευόμε-
 νος δι' οὗτος ἦτο ὠργισμένος κατ' ἐ-
 μοῦ. Ὁ Ταγματάρχης Tullock δὲν μοι
 εἶπεν δι' ὃ Στρατιγὸς ἠρνήθη νὰ
 δώσει παρτάσιν, εἰμὴ διὰ τὸ ταχυ-
 δρομικὸν πλοῖον ἀπέπλευσεν. Εἴχε δι-
 ευθετήσει μετ' ἐμοῦ κατὰ τὴν πρῶτην
 ἐκείνην ὥσπερ ὑπάγω εἰς κατόπιστον
 εἰς Κυρ Ζαῦλ. Τὸ ταχυδρομικὸν ἀτι-
 μόπλοιο ἀνεχώρησε διὰ τὸ Πορτσάτι
 ἐνωρίτερον παρὰ τὸ σῦνηδες, καὶ ὅ-
 ταν συνήτησα τὸν Ταγματ. Tullock,
 τὸ ἀτιμόπλοιο ἦτο ἤδη ἐν πλῆ. Ἐ-
 πέστρεψα εἰς τὴν Κύπρον με τὴν
 πρῶτην εὐκαιρίαν διὰ Κανονισμοῦ
 ἀναχωρήσας ἀπὸ τὸ Πορτσάτι, ἕξ
 ἡμέρας βραδύτερον, τοῦ χρόνου τῆς
 ἀδείας μου. Ὁ Στρατιγὸς, ὅταν ἦ
 κούσεν δι' ἐμετέβην εἰς Ἀλεξανδρείαν
 εἶπεν εἰς τὸν Μπάρβιλ δι' ὃ ἐχρὶ νὰ
 με δικάσῃ διὰ Στρατοδικεῖου, ἀλλὰ
 συνεβουλεύθη νὰ μὴ τὸ πράξῃ. Κατ'
 ἀρχὴν ἐστίθειε τὴν ὁργὴν του ἐπὶ τοῦ
 δι' ἐγκατέλιπον τὴν Νῆσον χωρὶς νὰ
 τὸ γνωρίζῃ. Γνωρίζετε ποῖα ἦτο ἡ θέ-
 σις μου ἐν Κύπρῳ. Ἡδυνάμην νὰ ὑ-
 πάγω ὅπου ἤθελον ἦτο πιθανὸν νὰ
 τηλεγραφῆσαι δι' ἀδειαν ἐν τῇ Νῆσῳ
 ἐνῶ τὸ ταχυδρομικὸν ἀτιμόπλοιο ἐπε-
 ρφίμεν εἰς Λάρνακα ἀπαιτοῦν τηλε-
 γράφημα διὰ τὴν δι' αὐτοῦ ἀναχώρη-
 σίν μου ;
 Δὲν ὑπῆρχεν ἐγκώλιος νὰ λέγῃ δι' ὅτι
 ὤφειλον νὰ ζητήσω ἀδειαν νὰ ἐγκα-
 ταλείψω τὴν Νῆσον καὶ ἐδεώρουν ἐ-
 μαυτὸν ὡς ἀνήκοντα εἰς πολιτικὴν θέ-
 σιν ἐν τῇ Νῆσῳ λόγῳ τοῦ διωρισμοῦ
 μου καὶ δι' ὃ ἐν τῇ Νῆσῳ Στρατὸς
 οὐδὲν εἶχε νὰ κάμῃ μετ' ἐμοῦ. Ὁ
 Στρατιγὸς ἦτο τόσο ὠργισμένος διὰ
 τὸ ζήτημα τοῦτο, ὥστε ἐπαύσα νὰ ὁ-
 μιλῶ περὶ τοῦ θέματος τούτου, ἀλλ' ὁ
 λόγος ἐγνώρισα τότε ποῖαν βλάβην ἔα-
 ναι ἐκείνην ἐν τῇ Ἐπιτομῇ τοῦ
 Πολέμου.

Πληροφοροῦμαι οἱ με σημειώσαν
 ὡς τὸν μάλλον ἀνυπότακτον χαρακτή-
 ρα καὶ δι' ὃ Λόρδος Οὐόλλστέδ ἐχρὶ
 αἰδῶν μαθρον σημειώματα κατὰ τοῦ
 ὀνόματός μου. Ἐγραψα αὐτὰ εἰς ὁ-
 μίαν ὁμιλίαν περὶ τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ κά-
 μῃται οἰανδήποτε ἐνέργειαν ἐν τῇ ζή-
 τημαί τούτῳ τὸ ὅποιον εἶνε νεκρὸν
 καὶ τεθαμμένον, ἀλλ' ὅπως, ἐάν ἡκού-
 σαι συζητούμενον τὸ ζήτημα, δυνηθῆτε
 νὰ διορθώητε ὀλίγον τοὺς περὶ τού-
 του ὁμιλοῦντας. Οὐδέεις ἐχρὶ τοσοῦτον
 ἀσέβως ἐκπλαγῆ ὡς ἐγὼ διὰν ἐφθά-
 σα εἰς Κύπρον καὶ εἶρον δι' ἡμῶν
 ὑπὸ ὄναδος. Οὐδέποτε ὀνειρευθῆν δι'
 ἐχρὶ πράξῃ τι τὸ ἀνυπότακτον.
 Δύνασθε νὰ ἐρωτήσητε, παρακαλῶ
 τὸν Στρατιγὸν πῶς προχωρεῖ ὁ Χάρ-
 τος μου καὶ πότε θα δημοσιευθῇ ; Ἐ-
 πρεπε νὰ δημοσιεύσῃ μερικὰς ἀγγε-
 λίας εἰς τὰς ἐφημερίδας περὶ τῆς ἐγ-
 γιστοῦσης δημοσιεύσεώς του. Ἐὰν ἐπε-
 θῆμουν πολὺ νὰ εὑρισκομαι εἰς Ἀγ-
 γλίαν διὰ νὰ ἴδω τὴν ἐκδοσίν του.
 Προσφέρετε, παρακαλῶ, τὰ σέβη
 μου εἰς τὴν Καν Οὐόλστέδ, καὶ συγ-
 χωρήσατε τὴν κακογραφίαν μου καὶ ὅ-
 σον δὲν εἶχον τραπέζην καὶ εἶχον πολ-
 λὴν ἐργασίαν.
 ἘΔελφίνως Ὑμέτερος
X. X. KITSENER
 Πρὸς τὸν Συνταγματάρχην OYAPPEN
 C. M. G. Wauchope's Club
 Pall Mall London
 ΔΕΥΤΕΡΑ ΕΠΙΣΤΟΛΗ
TOY KITSENER
 Delphoi, 6 Νοεμβρίου, 1884
 Ἀγαπητέ καὶ Συνταγματάρχα,
 Πολλὰς εὐχαριστίας διὰ τὴν φιλό-
 φρονά σας ἐπιστολήν. Ἐλπίζω διὰ τὴν τε-
 λεωσῆ ἢ ἐκστρατεία, θὰ συναντηθῶ-
 μεν καὶ θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ πάντων.
 Θὰ εἶχτε ἴδῃ δι' ἐχρὶ προαχθῆ, ἐ-

πομένως διακοπὴν εἶνε νὰ ἀσπασθῆ-
 θαι με τοὺς καλῶς ἐν Κύπρῳ και-
 ρούς, ὅθεν καὶ σὺς παρακαλῶ νὰ καθ-
 ῆται τὴν προηγουμένην μου ἐπιστο-
 λὴν καὶ θὰ θεωρήσωμεν τὸ ζήτημα
 τεθαμμένον.
 Ἐὰν συμμορφωθῶ περὶ τὴν συμβου-
 λὴν σας ὡς περὶ τὸν Λόρδον Οὐόλ-
 στέδ, ὅστις εἶνε τώρα εἰς Δόγρολα
 καὶ ἐπομένως γρήγορα θὰ συναντη-
 θῶμεν.
 Πολλὰς εὐχαριστίας καὶ πάλιν διὰ
 τὰς καλὰς σας ἐπιτάξεις. Τὰς προσφο-
 ρὰς μου παρακαλῶ, πρὸς τὴν Καν Οὐόλ-
 στέδ.
 Φιλικῶς Ὑμέτερος
X. X. KITSENER
 Υ. Γ. Εἶμαι τώρα J. A. A. G.
 εἰς τὸ Τμήμα τῶν πληροφορητῶν ὑπὸ
 τὸν Σερ Κ. Οὐίλσον.
 Πρὸς τὸν Συνταγματάρχην
 Φίλκ Οὐόλστέδ C. M. G.
 Ἀρχιγραμματεῖα,
 Λευκωσία Κύπρου

**Το δεύτερο και τελευταίο
 μέρος των επιστολών του
 Λόρδου Κίτσιενερ για την
 ξαφνική φυγή του από την
 Κύπρο όπου έφθασε για να
 χαρτογραφήσει το νησί
 (ΦΩΝΗ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ 10
 Σεπτεμβρίου 1992**

